

навчається, незалежно від статевої приналежності, сміливості і рішучості, впевненості у своїх силах і можливостях. Прийняття рішень здійснюється на основі не тільки розумових операцій, але і вгадування задуму злочинця. В такому випадку, дії працівника у кризових ситуаціях визначаються процесами антиципації, тобто передбачення [1, с.16].

Умовами сприяння успішності в навчанні курсантів вищого закладу освіти системи Міністерства внутрішніх справ є актуалізація психологічного супроводження навчальних занять з вогневої підготовки; диференційований та індивідуальний підходи до навчання курсантів [3, с.45].

Важливою умовою є контроль за емоційною регуляцією діяльності курсантів; оволодіння курсантами оцінним компонентом та адекватним застосуванням його в екстремальних ситуаціях тренувань або військових навчань.

Також звертаємо увагу, що не варто прискорювати процес навчання і переходити до складних видів стрільцьких вправ до тих пір, поки ви не досягнете стійких позитивних результатів в початкових вправах. Зміст підготовки встановлюється нормативними актами, які приймаються органами МВС України. Професіонал у будь-якій сфері діяльності повинен бути не тільки компетентним і знаючим працівником, а й творцем нового рівня соціальності, відповідальним за результати своєї праці, бути вимогливим до себе і до своїх колег, володіти активною громадянською позицією[4, с.690].

Отже, у висновках варто сказати, що процес вивчення вогневої підготовки залежить від багатьох різноманітних чинників, а саме психології, фізичної та моральної складової курсанта. Задля процесу вдосконалення вогневої підготовки майбутніх поліцейських, варто звернути увагу першочергово на дані чинники, і створити позитивні умови для розвитку курсантів системи МВС.

1. Волянський В. Планування й організація комплексних занять із вогневої та спеціальної фізичної підготовки на базовому етапі навчання курсантів вищих навчальних закладів МВС України, В. Волянський, Ю. Корнійчук, В. Штома, Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. : Фізичне виховання і спорт. 2013. Вип. 11. С. 14-17

2. Остапович В.П., Бабенко В.Г., Кирієнко Л.А. Психологічна та фізична готовність особистості до дій в екстремальних ситуаціях: практичний посібник за ред. В.О. Криволапчука. Київ.: ДНДІ МВС України, 2016. 84 с.

3. Криволапчук В.О., Кримська М.С., Решко С.М. Спеціальна фізична підготовка: навч. посіб. Київ.: Нац. ун-т внутр. справ, 2009. 209 с.

4. Поливанюк В., Д. Бодирєв, О. Завістовський Правові та методичні основи організації вогневої та фізичної підготовки працівників територіальних органів Національної поліції України Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2021. – Спец. вип. № 2 (115). – С. 679-683

УДК 351.74+796.894

DOI: 10.31733/17-03-2023-793-795

Маргарита ЧОБОТЬКО

викладач кафедри спеціальної

фізичної підготовки

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

АНАЛІЗ НАЙБІЛЬШ ЧАСТОГО ЗАСТОСУВАННЯ ПРИЙОМІВ ЗАТРИМАННЯ ПОЛІЦІЄЮ В РОБОТІ

В глобальній мережі з'являється все більше інформації та відеоматеріалів, в яких поліцейські застосовують фізичну силу до громадян. Аби зрозуміти всі тонкощі даного інституту, необхідно звернутися до спеціального Закону України – «Про Національну поліцію». Застосування фізичної сили поліцейськими є заходом примусу. Це впливає зі ст. 42 вказаного закону, в якій зазначається, що поліція під час виконання повноважень, визначених цим Законом, уповноважена застосовувати такі заходи примусу – фізичний вплив (сила) [1].

Фізичним впливом є застосування будь-якої фізичної сили, а також спеціальних прийомів боротьби з метою припинення протиправних дій правопорушників. Також

існують певні критерії при застосуванні фізичного впливу. Такі критерії встановлюються ст. 43 спеціального Закону: поліцейський зобов'язаний заздалегідь попередити особу про застосування фізичної сили і надати їй достатньо часу для виконання законної вимоги поліцейського, крім випадку, коли зволання може спричинити посягання на життя і здоров'я особи чи та/або поліцейського або інші тяжкі наслідки, або в ситуації, що склалася, таке попередження є невинуватим або неможливим. Попередження може бути зроблено голосом, а за значної відстані або звернення до великої групи людей – через гучномовні установки, підсилювачі звуку.

Особливо важливим приписом Закону є те, що вид та інтенсивність застосування заходів примусу визначаються з урахуванням конкретної ситуації, характеру правопорушення та індивідуальних особливостей особи, яка вчинила правопорушення.

Тобто, коли поліцейський застосовує фізичний вплив, наприклад, до людини похилого віку, яка є фізично слабкою, то в даному випадку матиме місце вихід за межі застосування такої сили. Те ж саме стосується і застосування такого впливу до людей з обмеженими можливостями, або особи, яка не становить жодної загрози, а просто відстоює свої права. Якщо внаслідок виходу за такі межі тій чи іншій особі робиться зле, поліцейські зобов'язані надавати невідкладну медичну допомогу особам, які постраждали в результаті застосування заходів примусу.

Заборонено застосування фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї до жінок з явними ознаками вагітності, малолітніх осіб, осіб з явними ознаками обмежених можливостей або старості, крім випадків учинення ними збройного чи групового нападу, учинення збройного опору поліцейському, що загрожує життю і здоров'ю інших осіб. Всі ці положення містяться в ст. 43 спеціального Закону [2].

Що стосується безпосереднього застосування фізичної сили, то відповідно до ст. 44 Закону України «Про національну поліцію», поліцейський може застосовувати фізичну силу, у тому числі спеціальні прийоми боротьби (рукопашного бою), для забезпечення особистої безпеки або/та безпеки інших осіб, припинення правопорушення, затримання особи, яка вчинила правопорушення, якщо застосування інших поліцейських заходів не забезпечує виконання поліцейським повноважень, покладених на нього законом.

Наведені критерії є оціночними і підлягають всебічній оцінці з боку поліцейського, проте існують випадки, коли недотримання вищевказаних критерії є явними. Приміром, Ви рухаєтеся за кермом, Вас зупиняють працівники поліції та вимагають пред'явлення документів, а Ви вимагаєте підтвердження законності вимог поліцейських, бо впевнені, що з Вашого боку жодних порушень не було, або Ви просто намагаєтеся домогтися послідовності тих чи інших дій поліцейського. Інколи часто працівники поліції такий самозахист своїх прав зі сторони водіїв розцінюють як злісну непокору законній вимозі працівника поліції (ст. 185 КУпАП), відчиняють двері автомобіля (можливий варіант розбиття скла автомобіля) та витягують водія, застосовуючи фізичний вплив. Такі дії можуть виражатися різними способами: покласти на землю і завдаючи фізичного болю одягати наручники, бити, викручувати руки, ставити коліно на голову.

Якщо ж поліцейських завдав тій чи іншій особі тілесні ушкодження, то відповідно до ч. 2 ст. 44 спеціального Закону, поліцейський зобов'язаний письмово повідомити свого керівника, а той зобов'язаний повідомити прокурора про завдання особі тілесних ушкоджень унаслідок застосування фізичної сили.

Відповідальність за перевищення під час застосування даних заходів настає за ст. 365 Кримінального кодексу України, відповідно до якої перевищення влади або службових повноважень, тобто умисне вчинення працівником правоохоронного органу дій, які явно виходять за межі наданих йому прав чи повноважень, якщо вони завдали істотної шкоди охоронюваним законом правам, інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам, інтересам юридичних осіб карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Якщо ж такі дії супроводжувалися насильством або погрозою застосування насильства, застосуванням зброї чи спеціальних засобів або болісними і такими, що ображають особисту гідність потерпілого, діями, за відсутності ознак катування (ч.2 даної статті), відповідальність може наставати у вигляді позбавленням волі на строк від трьох до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Якщо ж описані вище дії спричинили тяжкі наслідки (ч.3 даної статті), то вони

караються караються позбавленням волі на строк від семи до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років [3].

Саме тому, якщо Ви стали жертвою таких незаконних діянь, рекомендуємо Вам звернутися до місцевої прокуратури або Державного бюро розслідувань. Саме останній правоохоронний орган уповноважений здійснювати досудове розслідування діянь, які підпадають під названі у ст. 365 Кримінального кодексу України.

Таким чином, ми бачимо, що дотримання критеріїв застосування фізичного впливу поліцейськими є оціночним та застосовується за внутрішнім переконанням поліцейського. Найвагомим у даному випадку є розуміння критеріїв своєчасності та співрозмірності застосування фізичного впливу. У разі порушення Ваших прав, не зволікайте та відразу фіксуйте всі факти таких порушень та їх наслідків будь-яким можливим способом.

1. Бондаренко В. В. Модель фізичної підготовленості працівників підрозділів патрульної поліції / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Вип. 12 (94). 2017. С. 8–11.

2. Журавльов Д. Р., Проскурня С. С. Рекомендації щодо усунення помилок при виконанні прийомів затримання та конвоювання / Матеріали викладені у авторській редакції з незначними коректорськими правками. 2020. – С. 62.

3. Набивач В. В., Журавель О. А. Види наслідків при силовому затриманні / The 9 th International scientific and practical conference “Modern research in world science”(November 28-30, 2022) SPC “Sci-conf. com. ua”, Lviv, Ukraine. 2022. 1977 p. – 2022. – С. 1844.

УДК 399.31

DOI: 10.31733/17-03-2023-795-796

Олена ЛОПАЄВА

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки

К. ЗАВАЛЬНЮК, Р. СТАШЕЙКО

курсанти ННІ права та підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ІНТЕГРУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ МЕТОДУ КРУГОВОГО ТРЕНУВАННЯ У МЕТОДИКУ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

Кризові процеси соціально-політичного та кримінального характеру, що відбуваються в суспільстві, призводять до зростання злочинності, ускладнення кримінальної обстановки в країні. Сучасні умови вимагають від співробітників органів правопорядку та безпеки твердих знань та стійких навичок при поводженні з табельною зброєю в різних ситуаціях. З об'єктивних причин вимоги постійно підвищуються, оскільки злочинці вдосконалюють свою підготовку для протидії правоохоронцям використовуючи для цього всі можливі способи, внаслідок чого зростає загроза для суспільства, держави, і, звичайно, самих співробітників поліції [1]. Вогнева підготовка є одним з провідних та найважливіших розділів професійної підготовки співробітників правоохоронних органів.

Її мета полягає у старанній підготовці до вмілого та ефективного застосування бойової стрілецької зброї при виконанні оперативно-службових та службово-бойових завдань.

Зрозуміло, що для досягнення такої складної мети і вирішення основних завдань при вогневій підготовці необхідна багатопланова робота викладача (інструктора), з одного боку, і велика самовіддача, старання курсанта, з іншого боку. Крім цього в процесі вогневої підготовки обов'язковою умовою є реалізація більшості компонентів бойової готовності до зброї. У зв'язку з цим виникає проблема підбору оптимальних форм і методів проведення занять, за допомогою яких можна ефективно реалізувати бойову підготовку курсантів. Кругове тренування це організаційно-методична форма занять, основу якої складає серійне повторення вправ, підібраних і об'єднаних у комплексі, які виконуються в порядку